

ABLO *Krant*

DRIEMAANDELIJKS INFORMATIEBLAD VAN HET AKTIEKOMITEE TER BEVEILIGING VAN
HET LEEFMILIEU OP LINKER OEVER, EN HET WAASLAND

zesde jaargang nr.20 – 1.6.79
jaarabonnement : 100 fr.
los nr. : 25 fr.

ver. uitg: m. oelbrandt
zwaluwstraat 16
9100 lokeren

VOORWOORD

Beste lezer,

soms blijkt het nog zo gek niet te zijn wat die milieuverenigingen naar voor brengen. Hun bezwaren i.v.m. de kernenergie leken op onheilsprofetieën. Ze konden de kern-projectsontwikkelaars niet tot staan brengen. Tot er nu bewijzen op tafel gekomen zijn. Het Harrisburg-ongeval is niets te vroeg gekomen. Nu o.a. België op het punt stond te debatteren over de installering van nog meer kernvermogen, is het hopelijk leerrijk dat het risico zich eens feitelijk vertoonde. Dat men Doel-4-in-aanbouw maar laat rusten !

Naast de kernenergie defileren verscheidene milieuthema's in dit ABLLO-krant-nummer. Eén deze keer niet : de rijks- en binnenstadswegenproblematiek. Wij werken daar nochtans aan door. Zo ging op de Hellestraat - Stekene een informatieavond door over de Rijksweg 60, ABLLO werkte mee aan deze avond.

1979 is het tiende jaar van ABLLO's werking : om te vieren, uiteraard ! Wij denken er aan in het najaar u, lezers, en alle milieugezinde mensen en verenigingen bijeen te roepen voor deze gelegenheid. U hoort er nog van ...

ABLLO-KRANT - 6° JAARGANG - NR.20INHOUD:

- p. 1: voorwoord en inhoudstafel
- p. 2: "Wijs op Weg"-foto
- p. 3: Langzaam vervoer bevorderen
- p. 4: Havencongres - Essen
- p. 6: ABLLO-bijdrage aan het havencongres
- p. 8: de teloorgang van een waterhoek
- p.13: "natuurlijk"
- p.14: Grondbeleid !
- p.22: Harrisburg indachtig ...
- p.23: 2-juni-oproep ABLLO

MEDEWERKERS:

Mark De Jong
 Roel De Jong
 Jan D'Hollander
 Marcel Oelbrandt
 Erik Rombaut
 Marcel Van Buynder
 met dank aan:
 Etienne De Hauwere

Overname uit ABLLO-krant is toegelaten, mits bronvermelding.

2

ABLLO-KRANT is een uitgave van het

Aktiekomitee ter
Beveiliging van het
Leefmilieu op de
Linker-
Oever en het Waasland - vzw
POSTBUS 7
2700 Sint-Niklaas

redactieadres:

Marcel Oelbrandt
Zwaluwstraat 16
9100 Lokeren
Tel.: 091/483616

VOOR EEN ABONNEMENT :

stort 100 fr. op rekening
nr.: 415-7021561-37
van TIJDSCHRIFT ABLLO vzw

voor administratie, adres-
verandering, abonneewerving:

Mark De Jong
Boswegel 10
2781 Kemzeke
Tel.: 031/799055

Detailfoto uit de tentoonstelling "Wijs op Weg" in het Stationsgebouw.

langzaam vervoer bevorderen

Al geruime tijd verdedigt ABLLO de stelling, dat het verkeer, door zijn eenzijdige ontwikkeling, onze leefwereld méér geweld aandoet dan wij mogen toestaan. We merken dat bij meer en meer mensen het gevoel groeit, dat minstens een aantal schaduwzijden van het (vooral auto-)verkeer moeten ingeperkt worden. Met de tentoonstelling Wijs op Weg heeft ABLLO niet meer willen doen dan de aandacht vestigen op het langzaam verkeer. De langzame vervoermiddelen: voetgangers, fietsers, openbaar vervoer, hebben een gemeenschappelijk belang : zij zijn alle drie in de verdrukking. Als milieuvrienden vinden wij dat erg, omdat die drie verkeerssoorten ook een gemeenschappelijk voordeel hebben: zij zijn het meest milieuvriendelijk. Vandaar onze actieve belangstelling voor de bevordering van het voetgangersverkeer, het fietsersverkeer, de openbare vervoermiddelen. (Hoewel er aan het milieukarakter van die openbare voertuigen op zich ook wat kan bijgeschaafd worden.

In de tentoonstelling 'Wijs op Weg' waren enkele praktische aanwijzingen te vinden om de overvloed aan autoverkeer en het aspect geweldpleging van de auto op het leefmilieu af te zwakken.

In Groningen was het Zuiderdiep tot voor kort een negenbaans stadsautoweg. Nu is het een busstation met rijen bomen en een plezierige inrichting.

Bij Helmond vond men een oplossing voor razendsnel verkeer over een bosweg. De weg werd afgesloten, de belanghebbenden hebben een sleutel van het hek. Fietsverkeer bevorderen is: de fiets een goede, eigen baan bezorgen. Buiten, maar ook -zelfs vooral- op de grote invalswegen in de stad.

In de stad kan men op korte tijd het leefmilieu drastisch verbeteren door een verkeerscirculatieplan (Delft, Groningen), waarbij de auto het stadscentrum niet meer kan kruisen. De spitsuurproblemen kunnen sterk verminderd worden, door per invalsweg een rijbaan aan de bus voor te behouden (en daarop voldoende bussen te laten rijden). Bovendien is het erg opvallend, hoe al de sta-in-de-wegs die in de jaren zestig (en nu nog) de baan moesten ruimen, nu moderne verkeerskanaliserende middelen geworden zijn : vooruitstekende hoekjes, wegversmallingen, scherpe hoeken, paaltjes, bomen en struiken, monumentjes, brede stoepen,...

Plooi het verkeer naar het milieu! Dit wordt meer en meer een haalbare zaak. Een voorbeeldje: laat het O.L.V.-plein te St-Niklaas ongemoeid...

VERPLAATS U MILIEUVRIENDELIJK :

Een beetje snelheid en een klein beetje comfort opgeven, om de druk op onze stads- en dorpskernen te verminderen : een positieve geste van milieuverbetering.

Sedert 27 mei 79 is het streekbusvervoer naar vele gemeenten ingrijpend verbeterd. Informatie bij elke busbestuurder.

havencongres - essen :

Een belangrijke mijlpaal voor de milieuverenigingen was het havencongres "HAVEN EN MILIEU - GRENZEN AAN DE GROEI"; op 10.2.79 ingericht door BENEGORA (Belgisch-Nederlands Grensoverleg Regio Antwerpen).

In een panel zaten Be-Ne politici en milieuwerkers. Naast de 300 aanwezigen zaten vooraan heel wat deskundigen. Tuur Van Wallendael -BRT-journalist- leidde het debat, maar eerst werden verscheidene Belgische instanties vermeld, die niet kwamen opdagen. Onze noorderburen leidden hieruit af dat aan Belgische overheidszijde heel wat wrevel bestaat omtrent dergelijke initiatieven. Wel was havenscheper Huyghebaert aanwezig, evenals minister D'Hoore met twee van z'n kabinetsmedewerkers, alsook een afgevaardigde van min. De Backer, Eyskens en Chabert. Als Belgische milieudeskundigen waren de profs Viranque, Verheyen en Verstraeten en de ir. VandenBroeck en Mertens aanwezig.

Het debat verliep rond 4 thema's, waarvan summier de inhoud :

1. Baalhoekkanaal, bocht van Bath, waterverdragen:

Ir. Broeckmans ("Geen Baalhoekkanaal") vermeldde dat bij de aanleg van het kanaal heel wat landbouwgrond verdwijnt, en een stuk Zeeland wordt afgesneden van de rest. De aanleg van de bocht van Bath bedreigt het Land van Saeftinghe.

Loods Banninck vertelde dat bij verdere baggering het water sneller binnenstroomt, wat de aanslibbing vergroot en hogere waterstand (dijken!) meebrengt. Pol Staes (Benegora) verwonderde er zich over dat het heeft moeten duren tot Ned. over de waterverdragen sprak eer er op dit vlak in B. aan beleid werd gedacht.

Huyghebaert omzeilde de opgeworpen kwesties en beklemtoonde dat, al werden deze projecten gepland in een tijd van hoogconjunctuur, Antwerpen achter deze projecten blijft staan.

2. Water- en luchtverontreiniging, Milieu Effect Rapportage (MER):

Piet Gillard (Antw. Milieuver.): De Nederlandse eisen bij de waterverdragen zijn nog te zwak! I.v.m. luchtverontreiniging zijn er in B. geen uitvoeringsbesluiten; prof. Heyndrickx beweert zelfs dat de chemische gevaren groter zijn dan het kerngevaar.

Ben De Klerk (Benegora): MER moet toegepast worden voor alle reeds bestaande bedrijven. Heeft men al gedacht aan de combinatie van de chemische afvalstoffen in de lucht? Op het gebied van rampenplannen is er geen doorstroming naar de bevolking.

D'Hoore: -Het voorontwerp MER is klaar

-waterproblemen: lozingsnormen bestaan

-bekkenzuiveringen zijn een communautair probleem

-luchtverontreiniging: er bestaan nog maar enkele normerende besluiten

Huyghebaert: de milieuverenigingen klagen de grondverspilling in de industriegebieden aan, maar een van de redenen is de veiligheid (onderlinge afstand).

3. Overstromingen, baggeren, stormstuw:

Eddy Stuer (SOS-Westerschelde): de grote kustontzanding is het gevolg van de baggerwerken. Na ons congres over de stormstuw bleven heel wat problemen onbeantwoord. De overheid wil de alternatieven niet onderzoeken.

Huyghebaert: Antwerpen en het Rijk blijven de baggerwerken zinvol vinden om de diepgang op 45 voet te houden, om grotere tonnemaat mogelijk te maken.

4. Overleg bij planning:

P. Van Meyenveld (Brab.Mil.Fed.): de gewestplannen Bel.-Ned. zijn niet op elkaar afgestemd, vb: afspraken bufferzones, MER in internationaal verband.

Ludo Koch(AktiePolderLeefmilieu): De Zoomweg, die ophoudt aan de grens is een voorbeeld van blind naast mekaar werken. Slibprobleem is een ander voorbeeld: in B. teveel aan slib - in Ned. problemen met zandwinning.

Daarnaast zien we dat de EIO niet over een tolkantoor beschikt.

Pauwels(kab.Eyskens): Er bestaat wel overleg bij de grensstreekplannen.

Onmiddellijk pikten enkelen in op deze thema's en kwam de eis naar voor dat de overheid bij de planning meer moet bestuderen wat bij het volk leeft, en om de versnippering tegen te gaan moet er in B. een Min. voor Leefmilieuzaken komen zoals in Ned.

Enkele citaten uit de discussie:

ir.Mertens: Ruimtelijke ordening bestaat niet in België (alleen het verhandelen van bouwgronden)

prof.Verheyen: bij de Baalhoek- en Bathdiscussies komen Natuur en Milieu weinig te pas. vb: Land van Saeftinghe, natuurreservaten Durme.

Huyghebaert: als dat nodig is zijn we bereid MER uit te voeren voor alle waterwerken.

prof.Virenque: de studie over het Duwvaartkanaal Oelegem is negatief uitgevallen.

De kabinetsmedewerkers van de B. ministeries beweerden voorts dat er i.v.m. de kerncentrales Doel overleg gepleegd werd o.a. voor de leefmilieuaspekten, en dat in studiecmissies werd gesproken over de behoefte aan energie, produktieproblemen, transport. Een Ned. politicus verklaarde daarbij echter dat het hem moeite kost om aan informatie daaromtrent te geraken.

Slot: De Vlaamse politicus K. Poma en z'n Nederlandse kollega Henk Hartmeijer spraken de slotmotie uit. Hierin werd geconstateerd dat het de milieu verenigingen zijn die bij de overheid de problemen signaleren (ZONDER CONTESTATIE DUS GEEN BEHOORLIJK LEEFMILIEU - nvdr) en dat op deze studiedag heel wat problemen niet zijn uitgepraat (en er dus nog dergelijke initiatieven mogen zijn).

Er werd uitdrukkelijk gepleit voor een bestendig overlegorgaan tussen België en Nederland, op het vlak van de overheid, waar de leefmilieugroepen inspraak hebben !

ABLLO-bijdrage aan het Havencongres - Antwerpen :

De havenuitbreiding brengt op de Linker-Oever een hele reeks problemen met zich mee : verliezen de Wase gemeenten controle over het gebied - industrialisering en verdwijnen van landbouwgrond - opspuitingen - wegen en haveninfrastructuur - gewestplan - enz.

1- Lang is er gestreden om de "macht" over het hele Linker-Oever-gebied. In '78 kwam dan het "wetsontwerp Chabert" tot stand, een compromisoplossing, met alle kenmerken van dien.

2- De industrialisering zelf zou, na vele jaren van ontwikkeling, nu zijn volle rendement moeten vertonen. Weinig positiefs is uit de bus gekomen. In een streekblad werd bij de evaluatie van de laatste 10 jaar de titel gebruikt "Blauwdruk van een beleid van grootheidswaanzin". Als we weten dat 11.500 miljoen frank werd geïnvesteerd om 141 van de 6.600 ha te benutten en om 887 mensen te werk te stellen, mogen we dit inderdaad zo stellen.

Daarom stelde ABLLO in bezwaarschrift bij het ontwerp-gewestplan voor, de industriezone te halveren ; dit latere plan-De Bondt kreeg ruime aandacht en op het definitief gewestplan merken we dat hier inderdaad rekening is mee gehouden.

Ondertussen verdween de vruchtbare Wase polder voor eeuwig onder het slib, wat niet zonder protest van o.a. de onteigende (al of niet reeds vergoede) boeren is gebeurd.

De industrieën zelf zijn zeker niet "proper" te noemen, en ABLLO dringt daarom aan - om regelmatig de resultaten van het meetnet (snuffelpalen) publiek te maken

- Milieu Effect Rapport op te stellen (eens het kracht van wet heeft) voor elke nieuwe (en bestaande) vestiging.

(Naast de L-O-vervuiling ondervindt het Waasland ook hinder van de lood-uitwasemingen van de Metallurgie Hoboken)

De meeste vestigingen op L.O. hebben gevaarlijke (toxische of explosieve) afvalstoffen te vervoeren (vb: Progil-vervoer door de dorpskommen).

Daarom steunde ABLLO een motie om het transport van dergelijke stoffen te reglementeren. Ook dringt ABLLO aan op een vaste spoorverbinding naar Doel om de nucleaire afvalstoffen weg te halen.

3- Dit brengt ons bij een volgend - niet uitsluitend Linker-Oever-probleem -
storingselement : de kerncentrales.

ABLLO meent dat, na de studies en publikaties door verscheidene milieu-groeperingen, na berichten over lekken en kleine ongevallen, na de kost-prijsramingen, de veiligheidsoverwegingen -wanneer wordt een noodplan bekend gemaakt?- er zeker geen kerncentrales meer moeten bijkomen, en dat werk moet worden gemaakt van de bestudering en aanwending van 'zachte' energiebronnen, en van het parlementair debat, o.m. na het "Rapport der Wijzen" en na de afwijzing van kernenergie in Andenne en overal elders in Europa. Verder vragen wij ons af hoe het mogelijk is dat de beleidsmensen Doel "Toeristisch gaan herwaarderen" i.p.v. over de brug te komen met de nodige middelen om deze mensen te evacueren naar veiliger woongebieden dan vlak in de schaduw van de centrales en de landschapsoverstijgende koeltoren(s). Of wil men door het bewoonbaar houden van Doel bewijzen dat kernenergie veilig is ?

4- Infrastructuur:

a) autowegen: ABLLO heeft, samen met SIGMA en WALKO, lang moeten ijveren om de kritische noten over de Grote Ring te laten doordringen bij de beleids-mensen. Op dit ogenblik is de ring gedeeltelijk van het gewestplan geschrapt (Barbierbeekvallei), maar waakzaamheid blijft geboden. Een eerste testcase kan bvb. de manier zijn waarop de Liefkeshoektunnel-verbindingen worden aan-gelegd. Immers, de milieuverenigingen pleiten nog steeds voor het alternatief van de Krijgsbaan, i.p.v. het Waasland te doorsnijden.

Het Waasland, dat reeds genoeg landbouwgrond en open ruimten heeft moeten prijsgeven, en waarvan de meeste politici zeggen dat de resterende ruimten niet verder mogen worden aangetast, heeft op het gewestplan nog maar 's een geplande weg bijgekregen : de Rijksweg 60 (Zeeuws-Vlaanderen - Mons). In het Waasland zelf is er geen nood aan een dergelijke autoweg Hulst - St-Niklaas, zeker omdat op aanvraag van mensen uit de dorpsraad van St-Pauwels en ABLLO op het gewestplan een alternatieve kleinschalige omleidingsweg buiten de dorpskommen is voorzien.

(Hoe denken de Zeeuwse milieuverenigingen over de RW60 ?)

b) waterwegen: De idee van het Baalhoekkanaal zit in de communautaire ijskast in België, en in Nederland houdt men momenteel weinig rekening met de Bel-gische plannen, gezien de dijkverhogingen in het gebied. Naast de technische moeilijkheden zou nu ook de kostprijs nog fel stijgen mocht het kanaal ooit worden gegraven. Verder weet iedereen dat het Baalhoekkanaal de waterhuishouding van het Land van Saeftinghe gaat ontregelen en het overstromingsgevaar gaat verleggen (waar we dan het probleem van de stormstuw op de Schelde nog moeten bijrekenen). ABLLO bracht ook aan het licht dat er geknoeid werd met de openbare financiële middelen aan de zeesluis Kallo, die nu ligt te ver-kommen in het slib.

de teloorgang van een waterhoek ...

Niettegenstaande het krekengebied, verspreid over de vroegere gemeenten Meerdonk, Vrasene en Sint-Gillis en gekend als de Saleghemkreek, door een koninklijk besluit van 27 juli 1978 als landschap werd gerangschikt en niettegenstaande de bestemming als natuurreservaat op het gewestplan, blijft dit waardevol gebied een der meest verwaarloosde in het Waasland. De laatste jaren volgen de nefaste ingrepen elkaar in snel tempo op.

De prachtige afwisseling van plassen, rietvelden, bosjes, dijken en polders is altijd een trekpleister geweest voor vissers en nu ook meer en meer voor wandelaars en natuurliefhebbers. Deze belangstelling brengt ook onrust en soms al dan niet moedwillige vernielingen mee. De talrijke lelijke vishokken langs "de Geule" zijn daar het beste voorbeeld van. Ze ontsieren in erge mate het nu geklasseerde landschap. Vele van deze schuilhokken zijn uitgebouwd tot weekendverblijven met radio en tv en hebben niets meer te maken met de rustige sportieve visser. Bovendien is de druk en verstoring van de vissers te groot en sommige praktijken hebben meer gemeen met stroperijen. Zo werden meermaals beschermde vogels als futen, reigers en visdiefjes, dood gevonden aan zogenoemde "nachtlijnen". Schuwe broedvogels lieten hun nest achter als gevolg van de menselijke aanwezigheid of doordat er overal vissteigers geplaatst werden. Het klasseringsbesluit heeft dan ook een drastische beperking van het vissen opgelegd. Voor het probleem van de ontsierende schuilhokken

langs de Geule is er dringend overleg nodig tussen de betrokken partijen.

Een ander voorbeeld van uit-de-hand-gelopen recreatie is de paardencross die reeds enkele jaren georganiseerd wordt op weilanden en dijken rond de kreek. Deze paardencross geeft aanleiding tot kermisachtige situaties met biertent en muziek en is dus volledig in strijd met de rust van een natuurgebied. Zoals alle onvoldoende beschermde natuurgebieden heeft het krekengebied ook te kampen met weekendverblijven van mensen die de natuur tot hun privébezit willen maken en haar bovendien "verrijken" met een gazonnetje en vreemde sierheesters.

Ook de landbouwers brengen nog te weinig begrip op voor dit natuurgebied. Zo zijn er nog boeren die menen dat ze er hun afval moeten storten. Hele karrevrachten glas en plastic werden zomaar in het riet gestort door een tuinder, terwijl overal plasticzakken rondslingeren. Er wordt gespoten en bemest tot in de rietvelden, koeien vertrappelen de oeverlanden bij gebrek aan afsluiting. Knotwilgen worden niet meer geknot maar doodgespoten of omgezaagd. Tientallen populieren werden gerooid zonder de volgens het gewestplan verplichte heraanplanting. Gelukkig is er een kentering bij enkele landbouwers te bemerken die bereid zijn tot medewerking bij het onderhoud.

De openbare besturen gaan al evenmin omzichtig te werk. De kreek is een belangrijke waterafvoerweg en opvanggebied en wordt in die zin onderhouden door het Bestuur van de Polder van het Land van Waas dat tevens eigenaar is van een groot deel van de kreek. Niet altijd brengt het bestuur voldoende begrip op voor de eigen schoonheid van het krekengebied. Gebrek aan interesse en kennis verhindert hen dikwijls de gevolgen van hun daden te voorzien. Zo werd de kreek in het najaar van 1977 over de hele lengte uitgebaggerd met het oog op een betere waterafvoer. De werken gebeurden aanvankelijk vrij goed; de rietkragen werden gespaard en het slib werd verder opgespoten. De aannemer kreeg echter vrij spel van het Polderbestuur, er was geen controle. De laatste week wijzigde de aannemer plots zijn werkmethode en liet de modder gewoonweg in het riet vloeien waardoor juist het meest interessante stuk veenmosrietland volledig vernield werd. Nochtand had de "Wielewaal" die dit stuk kreek als natuurreservaat beheert, het Polderbestuur meermaals gewezen op het uniek karakter van dit veenmosrietland.

Als sluitstuk van deze onderhoudswerken zou men de Saleghemdijk doorsteken om de waterafvoerweg te verkorten. De nodige onteigeningen waren echter nog niet gebeurd en de uitvoering van dit plan werd noodgedwongen uitgesteld. De klasseringsprocedure was toen, eind 1977, volop aan de gang en volgens de besluiten ervan mocht er niet aan de Saleghemdijk geraakt worden. Eind maart 1978 werd er echter stroomafwaarts van de kreek te Kielrecht een stuw geplaatst om het waterpeil aldaar te stabiliseren. Deze

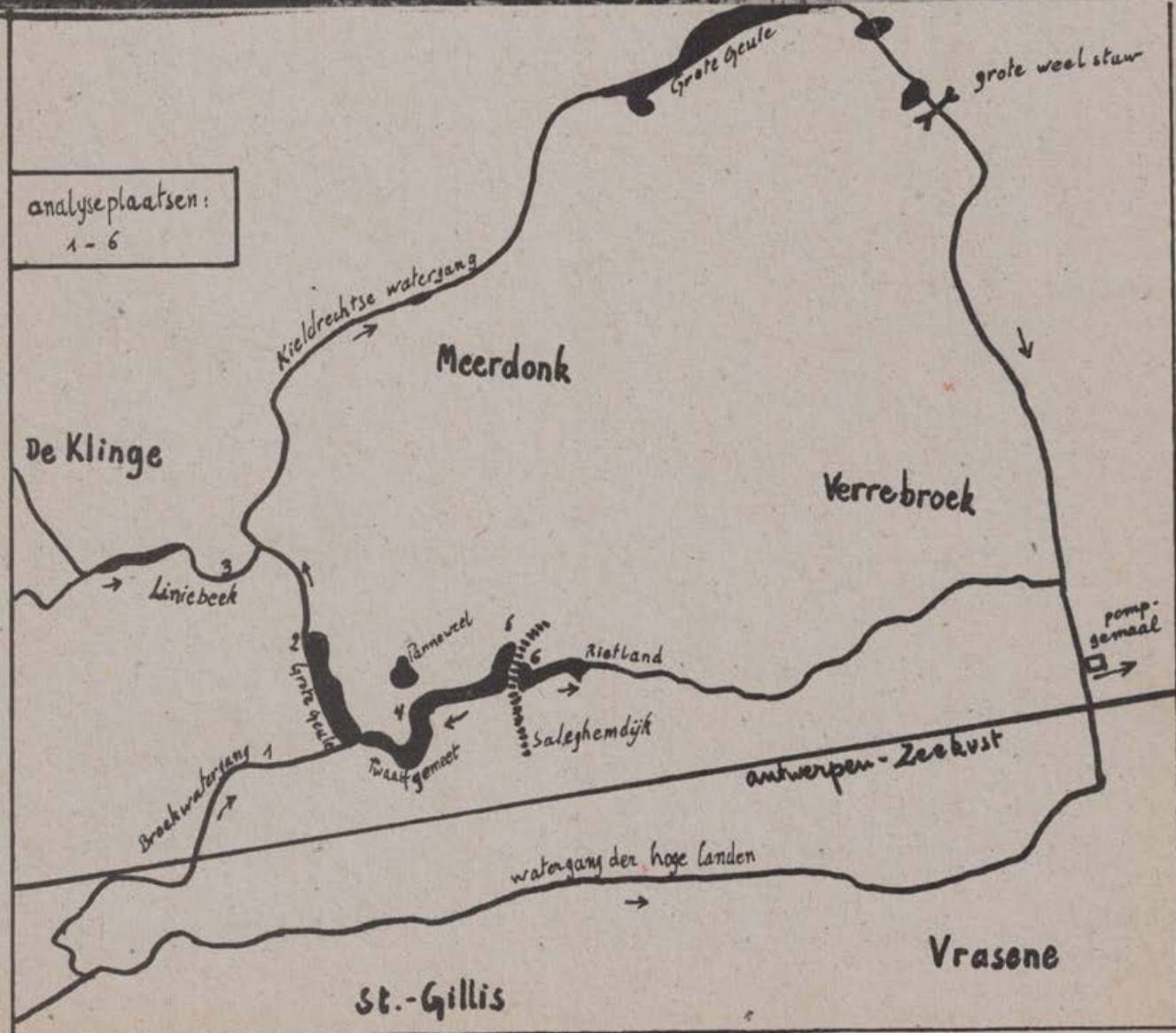
stuw gaf een onverwachte wending aan de zaak. Tot april 1978 vloeide de Saleghemkreek grotendeels af naar de kreek te Kioldrecht via de Kioldrechtse watergang. Van daaruit vloeide het water naar Verrebroek waar het door het nieuwe pompemaal langs de expressweg naar Kallo gestuwd werd. Het oostelijk deel van de Saleghemkreek, het Rietland, stroomt door Vrasene-schorrecht naar dit pompstation. De Saleghemdijk vormde de scheiding tussen deze twee wegen. Al het water dat dus westelijk van de dijk terecht kwam vloeide langs een omweg naar hetzelfde pompstation. Louter waterbouwkundig gezien zou een doorsteek van de Saleghemdijk gerechtvaardigd zijn.

Daar er slechts een miniem hoogteverschil bestaat tussen de kreken van St-Gillis en Kioldrecht, had de plaatsing van de stuw te Kioldrecht een fikse stijging van het waterpeil in het westelijk deel van de Saleghemkreek voor gevolg, zodanig dat op 6 april 1978 het water ongeveer 70 cm hoger stond dan normaal. Pas gezaaide akkers liepen reeds onder water. In paniek liet het Polderbestuur de Saleghemdijk onmiddellijk ondergraven en er twee stalen buizen steken. Het waterpeil zakte onmiddellijk, maar het kwaad was geschied. De kreek, met het vroeger bijna stilstaand water, was nu plots een afvoergeul met alle gevolgen vandien. Het water liep niet meer naar Kioldrecht, maar door de hele kreek naar Verrebroek. Op het eerste gezicht nog niet zo erg, ware er niet de Liniebeek die even ten noorden van de Saleghemkreek in de Kioldrechtse watergang uitmondt. Deze brengt behalve water uit de Stropersbossen ook het rioolwater van de Klinge en enkele andere wijken aan. Dit water vloeide dus vroeger naar de Kioldrechtse kreek, maar kreeg nog de kans zich tijdens de vijf-km-lange weg grotendeels te zuiveren. Toch heeft deze kreek de laatste jaren te kampen met een dikke laag bodemslib, wat op een zekere vervuilingsgraad duidt.

Nu vloeit de Liniebeek, die tot aan haar monding in de Kioldrechtse watergang grondig vervuild is, bijna onmiddellijk in de Saleghemkreek.

Eind 1977, dus vóór de gewijzigde waterafvoer, werd er op aanvraag van de "Wielewaal" een analyse uitgevoerd van het water in de kreek en de aanvoerbeken, door het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie van het Min. van Volksgezondheid. De campagne was verspreid over twee maand; er werden vijfmaal analyses uitgevoerd. Er werd niet alleen vastgesteld dat de samenstelling van het water in de kreek sterk verschilde van plaats tot plaats, wat mede de biologische diversiteit verklaarde van de oevervegetaties, maar ook dat de voornaamste aanvoerbeken, de Liniebeek en de Broekwatergang, grondig vervuild waren. Niettegenstaande de onderzoeksperiode in de herfst viel - een periode waarin er meer verdunning optreedt met zuiver regenwater, zijn de cijfers zorgwekkend.

Het zuurstofgehalte, belangrijk voor het zelfreinigend vermogen en het aquatisch leven, kwam in de Liniebeek nooit boven de 30% verzadiging, wat zeer slecht is. De Broekwatergang was iets beter.

Het fosfor- en stikstofgehalte, afkomstig van uitspoeling van bemeste akkers en huishoudelijk afvalwater, was voor beide beken veel te hoog en boven de kritische waarde om wierbloei te veroorzaken. Deze bloei, die optreedt op zonnige warme dagen, kan tot een zuurstofgebrek en zelfs tot vissterfte leiden. De Liniebeek was tevens een uitschieter wat het gehalte aan detergents betreft. Dus weerom een aanwijzing voor vervuiling.

Het water werd ook bacteriologisch onderzocht. Ook hier kwam de sterke vervuiling van de Liniebeek door menselijke faecaliën aan het licht. Deze parameter wordt ook gebruikt om de kwaliteit van zwemwater aan te duiden. De EEG-norm bedraagt een maximum van 10.000/100 ml colibacteriën. In de Liniebeek schommelde dit aantal tussen 167.000 en 66.000 ! Op de plaats waar nu het vuile water de kreek binnenstroomt wordt er 's zomers al eens gezwommen. Een zwemverbod is hier dan ook onmiddellijk gewenst.

In het besluit van hun rapport schrijven de onderzoekers :

" Ondanks het feit dat het hier om oppervlaktewaters gaat, welke uitsluitend verontreinigd kunnen worden door huishoudelijke afvalwaters en het uitspoelen van landbouwmeststoffen, wijzen de gevonden resultaten op een ongunstige toestand van deze oppervlaktewaters. Er kan gevreesd worden dat de toestand van dit gebied dat gekend staat als zeer waardevol wat fauna en flora betreft, er niet op zal verbeteren wanneer niet de nodige maatregelen getroffen worden... " en

" Het enige alternatief dat tot een onmiddellijke verbetering van de situatie in dit waardevol gebied kan leiden zou bestaan in de aanleg van de voorziene kollektor tussen de Klinge en Kieldrecht, waarbij de afvalwaters van deze gemeenten naar het pompemaal zouden afgevoerd worden. "

Dit is evenwel een werk van jaren, zodat er ondertussen naar noodoplossingen moet gezocht worden in het afleiden van de vervuilde Liniebeek.

Reeds vroeger is gebleken dat het Polderbestuur, wanneer het op beschermen van de kreek aankomt, weinig verantwoordelijkheid neemt, zodat de gemeentelijke en andere overheid zullen moeten bijspringen. Ondertussen neemt de reeks bedreigingen niet af. Zo bestaat er nog het gevaar dat een boerderij vlakbij de kreek omgebouwd zou worden tot een dancing. En tenslotte is er de veelbesproken ruilverkaveling van Sint-Gillis die - hoewel ze voor het krekengebied op vele punten een oplossing kan bieden - de natuurbeschermers nog steeds niet kan overtuigen.

De laatste tien jaar is de achteruitgang van dit eens zo mooie natuurgebied zo enorm vlug gegaan, dat de lijst van verdwenen planten en dieren bijna groter is dan wat er nog rest. Er is dringend begrip en waardering nodig bij alle betrokkenen om tot een bevredigende oplossing te komen voor iedereen : rekreanten, boeren en eigenaars, en de beleids mensen.

"natuurlijk"

- * BOND BETER LEEFMILIEU, onze overkoepelende vereniging,
 - heeft zich achter de plaatselijke milieugroepen geschaard die actie voeren tegen de A-29, op het gewestplan Dendermonde voorzien.
 - heeft z'n ontmoetingsdag van 2.12.78 besloten met een slotresolutie tegen de uitholling van de gewestplannen en vóór de landschapsbescherming.
 - eist de oprichting van een volwaardig Vlaams Ministerie voor Natuur- en Milieuzaken, om een gekoördineerd milieubeleid mogelijk te maken.
 - publiceerde een brochure met een portret van zijn aangesloten leden (verkrijgbaar: secr.Aarlenstr.25,1040 Brussel - 20 fr)
 - vraagt stopzetting van de kerncentrales te Doel en Tihange

- * RUILVERKAVELING blijft overal in Vlaanderen in de aktualiteit :
 - In Meerhout werd door gezamenlijke actie een referendum georganiseerd over de geplande rvk. : meer dan 70 pct. van de betrokkenen kwamen opdagen en van deze 632 mensen stemden 599 tegen, 3 blanco, 20 voor.
 - Al werd in St-Gillis een vraag tot referendum afgewezen, het antikomitee probeert door een administratieve boycot de rvk. tegen te houden.
 - Nog een landbouwbericht : in '78 liep de totale Belgische landbouwoppervlakte met 13.000 ha. terug en daalde het aantal bedrijven met 6.000 eenheden (4,5 pct.)!

De actiegroep 'BEHOUD RIETLANDSCHAP DE MAATJES' slaat alarm voor een erg interessant riet- en weilandenkomplex te Essen, in zijn voortbestaan bedreigd door de wijze waarop de ruilverkavelingswerken uitgevoerd worden. (zandstortingen, drainering, wegenverharding, recreatieplanning,...)

Roepen wij binnenkort hetzelfde voor onze kreekgebieden en de Stropers ?

- * Het OOSTBERG-FONTEINSTRAAT-KOMITEE blijft actief vechten te Temse voor het behoud in die straten van een rustige woonomgeving, tegen de geplande wegenwerken. Kontaktadres: L.Robbyns,Oostberg 200,tel:031/710863
- * In het Waasland werd een ANT-RIJKSWEG 60-FRONT opgericht, om informatie te brengen en akties te bundelen.Kontaktadres: M.De Jong,Boswegel 10,Kemzeke.
- * Op 23 juni e.k. gaat in alle EEG-landen de zgn. ZONNEDAG door, om zonne-energie te populariseren en te promoveren. Het is ook de bedoeling om duidelijk te maken dat zonne-energie een reeële kans is om de toekomstige energieproblemen mee-op-te-lossen. Voor initiatieven : dhr.Cornelis,HELE-CINE, Wolfstr.4, 5919 Opheylissem Tel: 019/655491.

* VRIJE BUSBAAN GROOT SUCCES

Ruim 2 jaar geleden werd tussen Rotterdam en Krimpen-Capelle-Ijsel letterlijk vrij baan gegeven aan de spitsuurbussen. De bussen die zo de files kunnen ontwijken krijgen steeds meer passagiers.

grondbeleid !

Op 7 april 1979 hield de Lodewijk de Raedtstichting de slotdag van de cursus "Grondbeleid". Erik Rombaut, secretaris, bracht het volgende ABLLO-standpunt naar voor :

KONFRONTATIE VAN NATUUR-, MILIEU-, EN LANDSCHAPSWAARDEN MET RUIMTELIJKE ORDENING EN GRONDBELEID.

Deze tekst vertrekt niet in de eerste plaats van grondprijzen en grondspeculatie, maar eerder van de visie van waaruit de natuur- en milieubeweging wil dat er aan grondprijzenbeleid en speculatie moet gedokterd worden.

1. Waarom Ruimtelijke Ordening ?

Ruimte wordt schaars in ons land. De oorzaken daarvan moet men zoeken in het stijgend bevolkingsaantal, in stijgende welvaart en vooral in stijgende mobiliteit. Vele, verschillende en vaak ook tegenstrijdige belangen maken aanspraak op de ruimte. Ruimte kan uiteraard instaan voor de bevrediging van de meest diverse behoeften, maar niet elk stuk grond is geschikt voor om het even wat. Zo bv. zijn schorren, duinen en drassige meersen niet geschikt voor landbouw of voor woningbouw. Ze zijn eerder geschikt als recreatiegebied of als natuurgebied, waterwinningsgebied, wateropvangzone bij springtij, ... Althans, dat was vroeger zo. Tegenwoordig heeft de mens de technische middelen om deze gebieden toch voor andere doeleinden geschikt te maken.

Indijken van schorren, bemalen van meersen, maakt er landbouw en veeteelt mogelijk. Opspuiten maakt er zelfs een geschikt industrieterrein van. Nieuwe bouwtechnieken laten ons toe overal te bouwen, zelfs in de duinen. In principe is er geen vierkante meter grond meer die niet door de mens kan worden beïnvloed.

Maar de mens heeft verschillende behoeften. Woongebieden, landbouw- en recreatiezones, waterwinningsgebieden, bosexploitatatiezones en natuurreservaten moeten een juiste plaats vinden in de beschikbare ruimte.

Er dringt zich een keuzeprobleem op, om de verschillende delen van de beschikbare ruimte een juiste functie toe te wijzen. Diverse belangen moeten afgewogen worden, enerzijds om te bepalen welke behoeften het grootst zijn in een bepaalde regio, en anderzijds om te bepalen welke ruimte er het best voor geschikt is. Op dit keuzeprobleem zelf, en op de beslissingsmodellen die men hanteert - of zou moeten hanteren - om over de bestemming van de grond te beslissen, komen we verder terug. Resultaat van heel de beslissingsprocedure is dan het gewestplan geworden, dat voor St-Niklaas - Lokeren op 7.11.78 bij KB werd vastgelegd. Het gewestplan, dat eigenlijk een beleidsinstrument had moeten zijn, dus toekomstgericht, blijkt echter een inventaris van bestaande toestanden. Het gewestplan botst, op vele punten, met de opties die de natuur- en milieubeweging neemt. Maar om dat aan te tonen moeten we eerst deze opties en doelstellingen kort verduidelijken.

2. Doelstelling van de natuur- en milieubeweging.

Met Steigenga (1964, *Moderne Planologie*, Aula 178) definiëren wij Ruimtelijke Ordening als de best denkbare wederkerige aanpassing van ruimte en samenleving. Het bodemgebruik (ruimtegebruik) moet zodanig worden geregeld, en de samenleving zodanig gestructureerd, dat onze fundamentele materiële behoeften enerzijds, en onze meer geestelijke behoeften anderzijds kunnen bevredigd worden onder optimale voorwaarden.

a. Er dient een zo groot mogelijke waaijer van natuur- en landschappelijke waarden behouden te blijven. Deze waarden zijn onvervangbaar en trouwens onmisbaar om puur fysische overleving mogelijk te maken. De ekologie is de wetenschap die deze complexe materie onderzoekt, en nagaat welke de relaties zijn tussen de levende wezens onderling (plant, mens, dier). Anderzijds onderzoekt zij ook hun relaties met de niet-levende omgeving (bodem, klimaat, water). De toegepaste ekologie peilt naar de mogelijke gevolgen van ondoordacht ingrijpen van de mens op zijn omgeving. De resultaten van deze onderzoeken sporen ons in ieder geval aan tot de grootst mogelijke omzichtigheid met betrekking tot natuur en landschap.

b. Er dient een minimalisering te komen van ons ongebreideld energieverbruik, van de lawaaihinder en

andere verontreinigingen van onze niet-levende omgeving. De ruimtelijke ordening dient te streven naar het verminderen van de maatschappelijke kosten door vermijden van tijdverlies, overcapaciteiten aan infrastructuur, verkeersslachtoffers, ...

Hiervoor is nodig dat

we gekoncentreerder gaan wonen, en dat de woon-werk-pendel wordt ingedijkt door een einde te stellen aan de té grote ruimtelijke spreiding van woon- en werkgelegenheid.

c. Onze direkte leefomgeving dient leefbaar ingericht te worden. Rust en harmonie moeten inspirerend en vermenschlijkend kunnen inwerken op onze scheefgegroeide leefgewoonten. Heroplevering van sociale kontakten zullen het gevolg zijn van een vernieuwde infrastructuur. We denken in dit verband aan herstel van de binnenstad, woonerven en klassering van waardevolle stads- en dorpsgezichten. Maar zolang het mogelijk is deklasseringsen te bereiken of na te streven (Castrohof) en zelfs voorlopig geklasseerde monumenten af te breken (Tiendeschuur van hof van Boudeloo, Moerbeke) blijft

ook deze optie een utopie.

Uit deze doelstellingen blijkt dat de natuur- en milieubeweging meer omvat dan een stelletje groene jongens. Ze staat echter een humanisering en vernieuwing van onze levenswijze voor, wat voor mens en milieu dringend nodig wordt.

3. Het falen van ons grondbeleid en ruimtelijke ordening : feitenmateriaal
Onze stelling is, zoals daarnet reeds aangehaald, dat ons grond(prijs-)beleid en gewestplanning in vele gevallen tegen onze doelstellingen ingaan. Het gewestplan is een in-kaart-brengen van de bestaande toestand - denken we maar aan de legalisering van de vele WE-verblijven op voor het natuurbehoud ondukbare plaatsen in het Waasland . En waar in de gewestplanning toch rekening wordt gehouden met natuur, milieu en landschap, ontbreekt een doortastend beleid om deze waarden te verdedigen.

a Enkele konfliktsituaties tussen onze doelstelling en het gevoerde beleid inzake wonen en verkeer :

Het gewestplan staat landelijk wonen teveel toe, en op daartoe ongeschikte plaatsen. Anderzijds worden stedelijke centra van regionaal belang kunstmatig klein gehouden. In dit verband moet gewezen worden op de lintbebouwing, een teer punt, niet alleen in het Waasland. Lintbebouwing is maatschappelijk duur. Gemeenschappelijke voorzieningen zoals openbaar vervoer, winkels, postbedeling en telefoonaansluiting zijn weinig rendabel. Mooie landschappen en open ruimten worden afgesneden. Toch staat het gewestplan zeer veel lintbebouwing toe. Wonen rond een centraal punt wordt niet gepropageerd, zelfs niet in nieuwe wijken. Zo werden de centrale voorzieningen in de ontworpen Clementwijk te St-Niklaas geschrapt. Dat lijkt meer op strepentrekkerij dan op een wijze planning.

Als gevolg van 'op den buiten' wonen enerzijds en van cencentratie van werk in de stad anderzijds, ontstaan er enorme verkeersstromen van en naar de stad. Onze steden zijn daar niet voor gebouwd, ze worden door het verkeer onveilig en onleefbaar. Daarom willen meer mensen naar het platteland. Steeds meer verkeer is daar het gevolg van : voetpaden verdwijnen, tunnels verschijnen, ringwegen, tangentwegen en penetratiewegen worden aangelegd. Finaal is het resultaat een onleefbare, verkrotte, uiteengerukte binnenstad en een uiteengerukt platteland door lintbebouwing en snelwegen. Het gewestplan propageert landelijk wonen, iedere burgemeester heeft vóór de fusies van gemeenten zijn woonuitbreidingszones gevraagd en gekregen, zonder dat daarvoor enige behoeftenstudie werd uitgevoerd. Elke gezonde gemeente is een groeipool, was het advies; dus heeft zelfs de gemeente Doel woonuitbreidingsmogelijkheden gekregen. Een formidabele overcapaciteit is van dit alles het gevolg, en ook, dat er woonuitbreiding wordt toegestaan op de onmogelijkste plaatsen. Denken we maar aan Elversele en Waasmunster, waar een prachtig landschap, de durmevalleihellingen, nu mogen volgebouwd worden.

Zit er enig beleid in het gesjacher met de industriezone op de Linker Schelde-

oever ? Het is toch niet normaal dat men een hele streek- en dorpsbevolking 10 jaar lang in het ongewisse laat over een eventuele onteigening. Waarom zegt men niet aan de bevolking van Doel dat men het dorp niet onteigent omdat daarvoor geen geld is ? Waarom goochelt men daar nu dan met 'herwaardering van het dorp', 'toeristische uitbouw' en andere grappen? Kent de overheid dan werkelijk geen scrupules meer, of geldt ook hier : WAT HET VOLK NIET WEET, DE OVERHEID NIET DEERT.

En het is toch ook niet normaal dat voor een expressweg die zo'n 20 jaar geleden op papier werd uitgetekend, nog nooit enig studiewerk werd verricht naar de noodzaak ervan. Welk is hier het gehanteerde beslissingsmodel: de weg van de minste weerstand of ernstig alternatievenonderzoek ? Gebeurt er wel enig onderzoek naar de plaats en de noodzaak van verkeersinfrastructuur, naar de mogelijkheden van andere soorten vervoermiddelen dan de auto, om het verkeersvraagstuk op te lossen.

b: Enkele konfliktsituaties tussen onze doelstellingen en het gevoerde natuur- en landschapsbeleid :

Het gewestplan voorziet een aantal reservaten in het Waasland. Prachtig. Maar in de Stropers verhardde de gemeente St-Gillis wegen en denkt men aan het uitstippelen van wandelpaden, zonder voorafgaand overleg met diensten van natuurbehoud. En langs de geklasseerde kreken blijven de afschuwelijke wiskokken toegestaan. De overheid wordt niet bereid gevonden de wet toe te passen, verantwoordelijkheden worden op elkaar afgeschoven.

Maar in vele gevallen is het de wet zelf die onvolledig is. Zo lezen we in het KB van 28 dec '72 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen, als bepaling van het begrip natuurreservaat : "natuurreservaten zijn de gebieden die in hun staat moeten worden bewaard wegens hun wetenschappelijke waarde of pedagogische waarde. In deze gebieden zijn enkel handelingen toegestaan, welke nodig zijn voor de actieve en passieve bescherming van het gebied."

Een vagere formulering van wat nu eigenlijk mag en niet mag in een reservaat is moeilijk denkbaar. Trouwens, wie beslist erover wat goed is voor de bescherming van het gebied: de boer, de bioloog, de burgemeester of misschien de rechter ? Daarbij komt nog dat na de vaststelling van de omgrenzing van de reservaten, deze liggen te verkommeren, want geen enkel openbaar bestuur werd opgedragen deze zones te gaan beheren. Een bouw- of recreatiezone zou er zo lang niet werkloos bij liggen.

Een ander probleem zijn de landschappelijk waardevolle en oecologisch belangrijke landbouwzones op het gewestplan. Citeren we hier uit de toelichting bij het gewestplan St-Niklaas-Lokeren : (p.3)

"Zeer typisch voor het gewest, dat als vlak te beschouwen is, zijn de bolle akkers van het Land van Waas... mede door het beplanten van elke perceelgrens met wilg of populier is een merkwaardig kultuurlandschap ontstaan".

Merkwaardig is dan toch, dat enkel als landschappelijk waardevol bolakkergebied de zone rond de Barbierbeek te Bazel werd ingetekend na het schrappen van de grote ring rond Antwerpen; en niet de nog vrij gave zones rond St-Gillis, Vrasene en Nieuwkerken. Is daar misschien een Ruilverkaveling gepland? En dan nog, welke zijn de garanties ingebouwd in de wetgeving, om een landschappelijk waardevol landbouwgebied waardevol te behouden? Of om in een oecologisch belangrijk landbouwgebied dan ook rekening te doen houden met die oecologisch belangrijke elementen bij de bedrijfsvoering?

c: Uitholling van de wetgeving:

Onze wetgeving is dus in ieder geval te weinig uitgediept, en de natuur-, milieu- en landschapswaarden komen er slecht uit te voorschijn. Wat meer is, de schaarse wetgeving wordt dan nog voortdurend uitgehold ten nadele van deze waarden. Voorbeelden:

Artikel 21 van de wet van 28 dec 72 luidde als volgt: "...aan bestaande gebouwen waarvan de bestemming niet overeenkomt met de voorschriften van het door de koning vastgestelde plan, mogen slechts verbouwwerken worden uitgevoerd voor zover het bestaande bouwvolume niet met meer dan 20 pct. wordt vergroot!" Deze 20 pct-regel wordt door een KB van 13 dec 78 (overgangsregering!) vervangen door: "voor zover zij de goede ordening van de plaats niet in het gedrang brengen". Wie beslist hierover: de eigenaar zelf, of zijn bevriende gemeentepoliticus die iemand kent op Stedebouw?

Een ander voorbeeld: in art. 22 van de wet van 28 dec 72 staat dat de exploitatie van gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven, waarvan de activiteit niet met de gewestplanvoorschriften in overeenstemming is, mogelijk blijft, tot een max. van 10 jaar na de inwerkingtreding van het gewestplan. Dit met het doel de exploitanten in staat te stellen te verhuizen.

In het KB van 13 dec 78 wordt dit fameus afgezwakt. Daar staat "voor zover de goede ordening van de plaats daardoor niet in het gedrang wordt gebracht, kan een verlenging van die termijn worden toegestaan om het bedrijf toe te laten zijn installaties naar een andere plaats over te brengen".

Van maximale termijn geen sprake meer...

Deze besluiten worden vermoedelijk ingegeven door de slechte economische toestanden en behoud van werkgelegenheid, maar zij ondergraven in feite de grondprincipes van de ruimtelijke ordening en maken de achterpoortjes weer open. Het verheugt ons dan ook dat de Bond Beter Leefmilieu tegen dat KB bij de Raad van State in beroep is gegaan.

4. Oorzaken van de mislukking

Een belangrijke oorzaak van het falen van de ruimtelijke ordening en het grondbeleid uit milieu-oogpunt, is het ontbreken van een maatschappelijk economisch bewustzijn. Afgeleide kosten, die het gevolg zijn van een slechte ruimtelijke ordening (bv. hoger energieverbruik, stress, ziekenhuis-, revalidatie- en begrafeniskosten tewijten aan verkeersongevallen; bijkomende personeelskosten voor openbaar vervoer en post,...) worden door de staat bijgepast. En de staat, dat is niemand ...

Een andere grote struikelblok voor een goede ruimtelijke ordening en grondbeleid, is de mogelijkheid om privé-gronden te hebben met het recht daar niets anders mee te doen dan te speculeren. Redeneringen als 'met mijn grond doe ik wat ik wil' en 'als de staat van mijn grond een natuurreservaat wil maken, moethen ze die maar kopen' zijn precies hiervan het gevolg. Grond wordt als een mogelijke geldbelegging beschouwd, en de overheid is niet geneigd reservaatzones aan te kopen, want die zijn niet economisch productief.

Een derde en misschien wel de grootste hindernis om tot een degelijke ruimtelijke ordening en grondbeleid te komen, is de kwaliteit van een aantal van onze politici. Prestigieuze urbanisatieprojecten ontspruiten aan hun brein, banden met betonmolens en bouwpromotoren zijn niet altijd afwezig. Soms bijten beleidsmensen zich zo vast op een aantal (dikwijls door nieuwe stromingen en studies achterhaaldé) grootschalige infrastructuurwerken, dat zij de negatieve aspecten ervan voor milieu en natuur niet meer kunnen of willen zien. Wetenschap, en dan vooral oecologische of humane wetenschappen hebben veel te weinig of geen officiële impactmogelijkheden op het beslissingsmodel. Goedkoop politiek succes op korte termijn is voor een aantal van onze politici het motief om aan ruimtelijke ordening 'te doen'.

5. Welke richting moet het in de toekomst uit ?

DE natuur- en milieubeweging heeft een aantal doelstellingen voor ogen, zoals daarnet kort beschreven, die zij wil bereiken. Zij wil de overheid ertoe brengen bij het nemen van beslissingen, rekening te houden met milieubelangen.

Om dit te bereiken moet in de eerste plaats in de beslissingsmodellen ruimte worden gemaakt voor het niet-materiële of m.a.w. het niet-in-geld-vertaaltbare aspect van de ruimte. Dit veronderstelt een verruiming van het meest bekende en gebruikte beslissingsmodel : de Kosten-Baten-analyse. De KBA is het model dat gebruikt wordt wanneer emoties en strepentrekkerij alleen

20 niet meer voldoende zijn om de waar te verkopen aan kritische burgers. Maar in de KBA. worden alleen materiële aspecten, in geld uitgedrukt, opgenomen. De KBA. wordt echter in toenemende mate onbruikbaar wanneer men met meer subjektieve, maatschappelijke belangen rekening moet houden. Zo zijn er de belevingswaarde van een landschap voor wandelaars, de waarde van een bos voor rekreanten en de waarde van de stilte, onmogelijk in geld uit te drukken, want iedereen ervaart dit anders. Toch móét men, bij een beslissing om dit landschap met een snelweg te doorsnijden of dat bos te bestemmen als villa-park, ook met deze slecht te becijferen belangen rekening houden. Maar men komt daar moeilijk uit: irrationele waarden rationeel waarderen, dat doet iedereen verschillend, dus discutabel.

In de tweede plaats wil de milieubeweging de bakens verzet zien naar zuinigheid i.p.v. maximalisme. Er moeten maatregelen genomen worden om de mensen aan te sproen centraal te gaan wonen. Afbraakpremies moeten zo snel mogelijk worden omgezet in ernstige saneringspremies in de binnensteden. Onze kernen moeten terug aantrekkelijk gemaakt worden door ze enkel die functies te geven die ze aankunnen. De grondprijzen moeten er kunstmatig laag gehouden worden. Dat kan, door een systeem van cross-subsidiation: wie buiten wil gaan wonen wordt extra belast als vergoeding voor de vele maatschappelijke kosten die door hen worden verwekt. Dat kapitaal kan dan als beloning gebruikt worden voor wie in de stad wil blijven wonen, onder de vorm van premies voor sanering, kunstmatig drukken van grondprijzen, bouwpremies, e.d. Ook voor wie met het openbaar vervoer wil reizen, onder vorm van goedkope tickets.

Dit alles vraagt een formidabele ombuiging van het beleid. Maar het lijkt ons de enige weg om én de stad én het platteland leefbaar te houden.

Om voorgestelde ombuiging mogelijk te maken, moeten wetenschapsmensen (en dit zijn niet alleen studie bureaus) de kans krijgen om de beleidsmensen te informeren over de mogelijke gevolgen van hun beslissingen. Daartoe moeten ernstige rijksinstituten worden opgericht voor natuur- en milieubeheer. Deze instituten, voorzien van voldoende mensen en materiaal, zouden dan advies moeten verstrekken aan de overheid. Op deze manier is het mogelijk milieuwaarden door de overheid te laten meetellen bij de keuze van grondbestemmingen. De beslissingen zelf blijven echter een zuivere politieke kwestie, en ze zouden aldus door een meerderheid van de bevolking moeten onderschreven worden. En zolang iedereen graag buiten woont en per auto rijdt, door gebrek aan alternatieven als een goed leefbare binnenstad en een behoorlijk funktionerend openbaar vervoer, kan het beleid moeilijk anders zijn dan wat het nu is: het inventariseren van de bestaande toestand op een gewestplan. En onze politici zelf, gesteld dat ze zouden willen, kunnen onmogelijk al de specialistische argumenten om ja of neen over de status van een gebied te stemmen, onderkennen. En dan zwijgen we over fundamentele kwesties, als bvb. tuchtstemmingen...

In de derde plaats moet er gesleuteld worden aan het beleid zelf. Wat het overheidsbeleid inzake grondspeculatie betreft willen we er op wijzen dat het de overheid zelf is die de sleutel in handen heeft tot het beheersen en manipuleren van de grondprijzen. Deze wordt namelijk bepaald door wat men ermee kan doen of door de voorzieningen die de gemeenschap errond inplant : het aanleggen van wegen, het rood kleuren op een gewestplan, het inplanten van een winkelcentrum,... jagen de grondprijzen in de buurt de hoogte in. En stuk voor stuk zijn het overheidsbeslissingen. Het omgekeerde geldt ook: de dag dat de gemeenteraad van Sint-Niklaas beslist het aantal bouwlagen in het stadscentrum te beperken tot twee, zullen de grondprijzen in elkaar stortten. In principe heeft de overheid dus via vergunningen en gewestplanning de grondprijzen in handen. Maar uit vele overheidsbeslissingen inzake ruimtelijke ordening blijkt ófwel een gebrek aan visie op het totale probleem ófwel dat het zeer moeilijk is algemeen en privaat (financieel en elektoraal) belang uit elkaar te houden. En hieraan moet gesleuteld worden in de toekomst.

Samengevat wil de natuur- en milieubeweging dat in de beleidsopties natuur-,milieu- en landschapswaarden au serieux genomen worden; dat er geïnvesteerd wordt, niet direkt in beton en industriezones, maar ook in het uitstippelen van een beleid. En beleid betekent voor ons 'vooruitzien' en niet 'inventarisatie' of 'politiek succes'; dat de bestaande wetgeving inzake ruimtelijke ordening en grondbeleid niet uitgehold worden voor privé-belang maar verstevigd in functie van onze doelstellingen en van een ruimer maatschappelijk belang.

De natuur- en milieubeweging wil ook wat de regionale commissie van advies in haar toelichting bij het gewestplan St-Niklaas-Lokeren op blz.6 schrijft : 'primordiaal dienen de nodige middelen gekreëerd te worden om tot een effectief grondbeleid te komen. De commissie is van oordeel dat maatregelen in dit verband dringend nodig zijn'. Deze passage illustreert nog maar eens, dat een gewestplan, zonder een ondersteunend beleid in de geest van de bedoelingen om ernstig ruimtelijk te gaan ordenen, zeer weinig betekent.

MILIEUSPROKKELS

- "" vzw Durme heeft klacht ingediend, tegen de schending van het gewestplan door een betonbedrijf, dat zich vestigt in een landbouwzone te Moerbeke. De eigenaar van de grond zou een belangrijk ambtenaar zijn...
- "" Beveren heeft geprotesteerd tegen plannen om een niet-op-het-gewestplan-voorkomende autoweg in Haasdonk aan te leggen.
- "" ABLLO vroeg de klassering aan van de Tiendenschuur te Moerbeke. Toen het KB reeds klaar lag, velde een sloperkraan dit gebouw. vzw Durme ijvert nu om de wederopbouw te bekomen.

- * BBL heeft, n.a.v. de bestraling van personeelsleden van Doel II, begin dit jaar, nogmaals zijn eis herhaald, dat een controlekommissaris permanent in de kerncentrale aanwezig zou moeten zijn, dit om openheid i.v.m. het beleid in de centrales te verzekeren. Vaak houden de direkties feiten geheim of minimaliseren ze de gebeurde ongevallen.
- * Het referendum in Zwitserland georganiseerd omvatte ook een punt, waarin de kiezer zich moest uitspreken voor of tegen het feit dat de regio's inspraak zouden krijgen bij de keuze van vestigingsplaatsen voor kerncentrales. De stemming was daar uiteraard vrij. Dat 54 percent zich uitsprak tegen beslissingsrecht voor de regio's is geen bewijs dat 54 pct. van de Zwitserse bevolking vóór kernenergie is. Velen willen immers het centraal gezag alle verantwoordelijkheid laten dragen, bvb. door een energiedebat in het parlement.
- * Ook in Gravelines roert er weer wat, nu de Franse overheid een 6° kerncentrale wil laten bouwen tegen de Belgische grens - waarom zetten zoveel landen hun centrales aan de grens? - Nieuwpoort, en nu ook heel wat andere West-Vlaamse gemeentes hebben reeds geprotesteerd. Min. D'Hoore vist al jaren achter inlichtingen bij de bevoegde Franse diensten.
- * De gemeenteraden van Beveren en Sint-Niklaas verspreidden een gelijkwaardige motie, n.a.v. het kernprobleem. In de moties wordt vooral aangedrongen op strenge veiligheidsnormen, onafhankelijke controle en openbaar debat. Zijn er nog andere Wase gemeentes?
- * Maurits Coppieters diende een wetsvoorstel in dat 4 punten omvat: onderzoek naar mogelijke kernongevallen, een pakket veiligheidsvoorschriften, bestudering van de behoefte aan kernenergie, open informatie aan de bevolking.
- * Op 2 juni stappen duizenden op te Doel... Onze Waaslandse bevolking wordt nu ook stilaan wakker en bewust. Ook deels door de publikatie van het rampenplan in 'Het Vrije Waasland'. Het leert ons dat heel wat plaatselijke overheden geconfronteerd zullen worden met mogelijke rampen, maar er staan geen richtlijnen in voor de bevolking. Hoe vernemen we onmiddellijk dat er zich iets ernstigs heeft voorgedaan in de centrales (we kunnen anders uren wachten op enkele radiowagens), waar moeten we naar toe (mogen we de streek nog wel verlaten), welke maatregelen dienen door iedereen onmiddellijk te worden genomen?

Voor wanneer een gecoördineerde ramp-oefening?

2-juni-oproep abllo

ABLLO, dat is de leefmilieubeweging uit het Land van Waas waar morgen 2 juni een grootse anti-nucleaire manifestatie doorgaat, doet een oproep tot de hoogste instanties van dit land, om definitief af te zien van de lopende en voorgenomen kernenergieprogramma's.

De feiten wijzen er steeds duidelijker op, dat aan kerncentrales onvermijdelijk technische en menselijke foute kanten zitten. Het gebruik van kernenergie geeft aan de technocratie een overwegende invloed en vergt zulke beveiligingsmaatregelen, dat de democratie er door dreigt te worden uitgehoud.

De maatregelen van de regering tot matiging van het energiegebruik zijn weinig efficiënte lapmiddelen. Nochtans kunnen een zuiniger energiegebruik, een betere ruimtelijke en tijdsordening, en het aanspreken van andere energiebronnen bijkomende kerncentrales overbodig maken.

Concreet vraagt de Wase milieubeweging ABLLO dat de bouw van de centrale Doel 4 stopgezet wordt.

(meegedeeld op 1 juni aan
het persagentschap BELGA)

